

Avans Hogeschool

B Opleiding tot Leraar Basisonderwijs

Beperkte opleidingsbeoordeling

Samenvatting

In juli 2020 is de bestaande hbo-bacheloropleiding tot Leraar Basisonderwijs van Avans Hogeschool bezocht door een visitatiepanel van NQA. De Opleiding tot leraar Basisonderwijs kent een vierjarige voltijdvariant en een vierjarige deeltijdopleiding in Breda. Het panel beoordeelt de opleiding in zijn geheel als **positief**.

Tijdens het visitatiebezoek zag het panel een reflectieve, ontwikkelgerichte opleiding waarin gedurende de afgelopen periode veel mooie ontwikkelingen zijn opgezet. De positieve en open gesprekken die het panel met betrokkenen van de opleiding voerde, weerspiegelt de open cultuur en het zelfvertrouwen van de opleiding. De doelstelling van de opleiding om studenten het maximale uit zichzelf te laten halen, was zichtbaar bij de verschillende geleidingen van de opleiding. Het panel complimenteert de opleiding, de studenten en zeker ook het betrokken werkveld met de krachtige samenwerking. Allen zien de meerwaarde van de gezamenlijke verantwoordelijkheid voor het opleiden van goede leerkrachten en het panel is van mening dat de hoge kwaliteit van de opleiding dit reflecteert.

Standaard 1: Beoogde leerresultaten

De opleiding **voldoet** aan de basiskwaliteit voor deze standaard.

De opleiding hanteert voor de deeltijd- en voltijdopleiding drie profileringsthema's om studenten op te leiden tot startbekwame leerkrachten. *Professionele Identiteit, Samen Opleiden in de School* en *Handelen vanuit Duurzaamheidsperspectief* fungeren als gedeelde basis van de opleiding, zijn goed ingebed en worden (h)erkend door alle betrokkenen. De voltijdopleiding hanteert de landelijke bekwaamheidseisen, aangevuld met een eigen bekwaamheidseis (meetbare indicatoren). De deeltijdopleiding stapt momenteel over op deze bekwaamheidseisen. De grote betrokkenheid van het werkveld en de gedeelde visie van opleiding en werkveld verdienen een compliment.

Standaard 2: Onderwijsleeromgeving

De opleiding **voldoet** aan de basiskwaliteit voor deze standaard.

Het onderwijsconcept voor voltijd- en deeltijdopleiding kenmerkt zich door co-creatie met en in de praktijk. Studenten krijgen de theorie op de opleiding, waarna ze deze toepassen in de praktijk. Vervolgens reflecteren studenten op de toepassing van deze theorie in de praktijk. Aan de hand van beroepstaken wordt het onderwijs als geïntegreerde gehelen van beroepshandelingen aangeboden. Samenhang tussen de leerjaren en curriculumonderdelen wordt bevorderd door het gebruik van leerlijnen. Het curriculum kent een concentrische opbouw van opleidingsbekwaam, via taakbekwaam naar startbekwaam. Werkplekleren is een belangrijk onderdeel van het curriculum, zowel voor de voltijd- als voor de deeltijdopleiding vindt 40% van het onderwijs plaats op de werkplek. De relatie en samenwerking met het werkveld is een kracht van de opleiding, de betrokken basisscholen zien zichzelf als mede-opleider en nemen hun verantwoordelijkheid. Vanuit de opleiding is veel aandacht voor de professionalisering van begeleiders op de werkplek. Studiebegeleiding is goed georganiseerd. Mede door de intensieve contacten met het werkveld zijn studenten positief over de begeleiding, zowel door de opleiding als door het werkveld. Het docententeam is bevlogen, focust op samenwerking en toont de meerwaarde van reflectie aan. De werkdruk voor docenten is hoog, zeker in de periode voorafgaand aan het panelbezoek. Vanuit het management is hier aandacht voor. Professionalisering kenmerkte zich de afgelopen jaren door een aantal teamtrajecten, al zijn individuele professionaliseringstrajecten ook mogelijk.

Standaard 3: Toetsing

De opleiding **voldoet** aan de basiskwaliteit voor deze standaard.

Er is een heldere visie op toetsing waarbij de deeltijd- en voltijdopleiding succesvol inzetten op *constructive alignment*. Leerdoelen, onderwijsaanbod en toetsing sluiten goed op elkaar aan. Formatieve toetsing en feedback krijgen steeds meer aandacht en in de toekomst wil de opleiding

inzetten op programmatisch toetsen. Toetsen worden ontworpen in samenspraak met het werkveld en bij de beoordeling adviseren betrokkenen vanuit het werkveld over het functioneren van de studenten. De examencommissie is in control en zorgt steeds sterker voor borging aan de voorkant van het toetsproces. Bij de toetsing van het afstudeerprogramma gebruikt de opleiding heldere beoordelingscriteria en rubrics. Samen met regelmatige kalibratiesessies leidt dit tot een valide, transparante en betrouwbare beoordeling van het afstuderen.

Standaard 4: Gerealiseerde leerresultaten

De opleiding **voldoet** aan de basiskwaliteit voor deze standaard.

Er zijn vijf onderdelen voor afstuderen, zowel voor de voltijd- als de deeltijdopleiding. In deze onderdelen toont de student aan in voldoende mate over de beoogde leerresultaten te beschikken. De profileringsthema's van de opleiding zijn redelijk tot goed zichtbaar in de producten. De afstudeerproducten tonen *constructive alignment* met de leerdoelen en de onderwijsvormen. Het panel kan zich vinden in de beoordelingen van de opleiding. Op basis van een steekproef van vijftien afgestudeerden stelt het panel vast dat het niveau van afstuderen voldoende tot goed is. Alumni en werkveld zijn positief over de opleiding en het afstudeerniveau, afgestudeerden vinden allemaal snel een baan. Het panel concludeert dat de voltijd- en deeltijdopleiding startbekwame, reflectieve en zelfbewuste leerkrachten aflevert.

Inhoudsopgave

Samenvatting	3
Inleiding	7
Schets van de opleiding / Karakteristiek	9
Basisgegevens opleiding	10
Beoordeling NVAO-standaarden	11
Standaard 1 Beoogde leerresultaten	12
Standaard 2 Onderwijsleeromgeving	15
Standaard 3 Toetsing	20
Standaard 4 Gerealiseerde leerresultaten	22
Eindoordeel over de opleiding	25
Aanbevelingen	26
Bijlagen	27
1. Bezoekprogramma	28
2. Bestudeerde documenten	29

Inleiding

Dit visitatierapport bevat de beoordeling van de bestaande hbo-bachelor-opleiding tot leraar basisonderwijs (pabo) van Avans Hogeschool. Het visitatiepanel van NQA dat de beoordeling heeft uitgevoerd, is samengesteld door NQA, in opdracht van Avans Hogeschool en in overleg met de opleiding. Voorafgaand aan de visitatie heeft de NVAO het panel goedgekeurd.

Het rapport beschrijft de bevindingen, overwegingen en conclusies van het panel. Ook bevat het enkele aanbevelingen voor de opleiding. Het rapport is opgesteld conform het *Beoordelingskader accreditatiestelsel hoger onderwijs* van de NVAO (2018) en de *NQA Handleiding Opleidingsvisitaties Hoger Onderwijs 2019 Beperkte Opleidingsbeoordeling*.

De visitatie heeft plaatsgevonden op 6 juli 2020. Het visitatiepanel bestond uit:

Mw. dr. M.A.R. Gijssels (voorzitter, domeindeskundige)

Mw. E.M. Suasso de Lima de Prado (domeindeskundige)

Mw. dr. E. Alake-Tuenter (domeindeskundige)

Mw. S. Rademakers MSc (studentlid)

Mevrouw dr. M.J.V. Van Bogaert, auditor van NQA, trad op als auditor van het panel.

De opleiding tot leraar Basisonderwijs is ingedeeld in de visitatiegroep HBO pabo groep 2. Afstemming tussen alle deelpanels heeft allereerst plaatsgevonden door de instructie die de panelleden krijgen met betrekking tot het beoordelingskader. De tussen Hobéon en NQA gekalibreerde criteria voor de beoordeling maken onderdeel uit van deze instructie. Daaraan voorafgaand is de afstemming geborgd door overlap in de bezetting tussen alle deelpanels. Daarnaast is, rekening houdend met het feit dat elke opleidingsbeoordeling een individuele beoordeling betreft, vanuit de overlap in de bezetting, waar relevant, voortschrijdend gereflecteerd op vorige bezoeken binnen deze visitatiegroep. De afstemming tussen de panels wordt verder geborgd door de ondersteuning van, zo veel mogelijk, dezelfde secretaris vanuit NQA en andere evaluatiebureaus en door de inzet van getrainde voorzitters.

Invloed Covid-19

Het bezoek van het panel aan de opleiding was in eerste instantie gepland in mei 2020. Door het Covid-19 virus en de sluiting van Avans Hogeschool is besloten het visitatiebezoek te verplaatsen. De opleiding sprak de voorkeur uit om een fysiek visitatiebezoek te organiseren en dit bezoek heeft vlak voor de zomer plaatsgevonden, waarbij anderhalve meter afstand tussen panelleden en betrokkenen van de opleiding werd gewaarborgd. Het enige programmaonderdeel dat niet kon doorgaan, was de rondleiding. De opleiding heeft in plaats daarvan een docent en twee studenten de gelegenheid gegeven een presentatie te geven over het muziekonderwijs en internationalisering. Ondanks de onderlinge afstand kon het panel open, constructieve en prettige gesprekken voeren en heeft het gedurende de visitatiedag een goed beeld van de opleiding gekregen.

Werkwijze panel en procesverloop

Voor de opleidingsbeoordeling heeft de opleiding een zelfevaluatie en bijlagen aangeboden. Voor de beoordeling van de gerealiseerde leerresultaten heeft het panel vijftien afstudeerdossiers van recent afgestudeerden bestudeerd. Deze vijftien dossiers zijn geselecteerd op basis van een groslijst van alumni van de afgelopen twee jaar. Bij de selectie is rekening gehouden met de variatie in studentwaardering, opleidingsvarianten en studieroutes, zoals opgenomen in bijlage 2.

Centraal in de beoordeling stond het bezoek van het panel, bestaande uit deskundige *peers*. Ter voorbereiding op de visitatie is er een vooroverleg geweest. In dit overleg zijn de panelleden geïnstrueerd over de werkwijze van NQA en het NVAO-kader en zijn voorlopige bevindingen besproken. Beperkingen als gevolg van het Covid-19 virus hebben ertoe geleid dat dit vooroverleg digitaal heeft plaatsgevonden. Zowel tijdens het vooroverleg als tijdens de visitatie zijn bevindingen voortdurend gedeeld. Tijdens het visitatiebezoek heeft het panel gesproken met

diverse stakeholders van de opleiding, waaronder met studenten, docenten (examinatoren) en vertegenwoordigers van het werkveld en is het ter inzage gelegde materiaal bestudeerd (zie bijlage 2). Aan het einde van de bezookdag is de door het panel verkregen informatie verwerkt tot een totaalbeeld en tot een voorlopig oordeel met argumentatie. Tijdens een afsluitende mondelinge terugkoppeling heeft de voorzitter van het panel het eindoordeel en belangrijke bevindingen meegedeeld aan de opleiding. De visitatiedag sloot af met het ontwikkelgesprek tussen het panel en vertegenwoordigers van de opleiding. Medewerkers en studenten van de opleiding zijn in de gelegenheid gesteld om het panel (via mail) te benaderen buiten de bezookdag om (inloopspreekuur).

Na het visitatiebezoek is een conceptrapportage opgesteld, die is voorgelegd aan het panel. Met de input van de panelleden is een tweede concept opgesteld, dat ter controle op feitelijke onjuistheden is voorgelegd bij de opleiding. De panelleden hebben kennis genomen van de reactie van de opleiding en waar nodig zijn aanpassingen doorgevoerd. Vervolgens is het rapport definitief vastgesteld. Met alle (mondeling en schriftelijk) verstrekte informatie heeft het panel tot een weloverwogen oordeel kunnen komen.

Het visitatiepanel verklaart dat de beoordeling van de opleiding in onafhankelijkheid heeft plaatsgevonden.

Utrecht, 15 september 2020

Panelvoorzitter

dr. M.A.R. Gijsel

Auditor

dr. M.J.V. Van Bogaert

Schets van de opleiding / Karakteristiek

De pabo-opleiding van Avans Hogeschool is een academie met 550 studenten die voltijd of deeltijd de opleiding tot leraar basisonderwijs volgen. Sinds 1 november 2018 biedt de academie ook een zij-instroomtraject aan. De opleiding en academie zijn volop in beweging. Zo is er de afgelopen jaren een onderwijsvisie ontwikkeld van waaruit het curriculum - in samenwerking met het werkveld - is vormgegeven. Werkplekleren neemt een centrale positie in het curriculum in en er is een leerlijn professionele identiteit ingericht met focus op de ontwikkeling van zelfsturing van de student.

De steeds veranderende samenleving en maatschappelijke ontwikkelingen beïnvloeden de opvattingen die heersen over de invulling van het beroep van leraar in het basisonderwijs. De opleiding stelt zich tot doel de studenten voor te bereiden op het onderwijs in de 21^e eeuw waarin technologische ontwikkelingen steeds sneller en meer divers worden. Een andere uitdaging vormt het huidige lerarentekort. Het zij-instroomtraject speelt hierop in en de academie is voornemens om in de toekomst een flexibele (deeltijd)opleiding aan te bieden. Ook kijkt de opleiding naar mogelijkheden om breder en meer interprofessioneel op te leiden. De interne organisatie van de academie is ook in verandering. Zo is een eerste stap richting zelforganisatie van het team in gang gezet. Om optimaal gebruik te maken van het ondernemerschap, de creativiteit en het probleemoplossend vermogen van alle medewerkers wordt gewerkt met zelforganiserende teams.

Vanuit het werkveld en vanuit studenten is er de oproep voor meer flexibiliteit van het onderwijs en de pabo wil hierop inspelen. Een eerste stap is het flexibiliseren in tempo binnen de deeltijddopleiding. Bij de herziening van de deeltijddopleiding zijn bekwaamheidseisen de onderlegger en wordt gewerkt aan flexibel en meer gedifferentieerd onderwijs. Door het passend maken van de opleiding aan de beginsituatie van de student, wordt het mogelijk om in minder dan vier jaar de opleiding te doorlopen. De blauwdruk van de herziening van de deeltijddopleiding zal ook als basis dienen voor het nieuw te ontwikkelen voltijdcurriculum.

De voltijddopleiding heeft een curriculum dat is opgebouwd uit in totaal zeven beroepstaken (BT), die in de jaren 1-3 geïntegreerde gehelen van beroepshandelingen vormen. Parallel aan de beroepstaken lopen een Leerlijn Professionele Identiteit en een Kennis- en Vaardighedenlijn. Bij het werken met beroepstaken wordt een beroep gedaan op het onderzoekend vermogen van de student. De onderzoeklijn is daarmee geïntegreerd in de beroepstaken. Een schematisch overzicht van het curriculum is te vinden in bijlage 3.

Ook het huidige deeltijdcurriculum kent op beroepstaken gebaseerde onderwijseenheden. Daarnaast zijn er verschillende onderwijseenheden die meer expliciet bijdragen aan inhoudelijke kennis en eigen vaardigheid van de student. Het programma van jaren 1, 3 en 4 komt grotendeels overeen met het voltijdprogramma met kleine aanpassingen in verband met verschillende contactmomenten. In jaar 2 wijkt het curriculum enigszins af, waarbij beroepstaken sterker zijn opgebouwd rondom de vakken. Bij de herontwikkeling van de deeltijddopleiding zal het curriculum worden aangepast. Een overzicht van het deeltijdcurriculum is te vinden in bijlage 3. Deeltijdstudenten kunnen onder voorwaarden versneld door het curriculum, mits de examencommissie hier goedkeuring voor heeft verleend. In dat geval kunnen deeltijdstudenten de opleiding in drie jaar in plaats van vier jaar afronden.

Basisgegevens opleiding

Naam opleiding in CROHO	B Opleiding tot leraar Basisonderwijs
Oriëntatie en niveau	hbo; Bachelor
Graad	Bachelor
Aantal studiepunten	240
Afstudeerspecialisaties	-
Locatie	Breda
Onderwijstaal	Nederlands
Variant	Deeltijd, voltijd
Registratie nummer in CROHO	34808

Terugblik vorige visitatie

Het vorige visitatiepanel had verschillende aanbevelingen voor de opleiding. De aanbevelingen zijn door de opleiding opgepakt waarbij een aantal onderwerpen expliciet onderdeel waren bij de huidige beoordeling. Andere onderwerpen zijn in de huidige situatie minder relevant en komen zijdelings aan bod. De aanbeveling om één sturend opleidingsconcept te ontwikkelen met een eenduidige visie op de SBL-competenties en Dublin descriptoren is goed opgepakt, met de kanttekening dat de SBL-competenties zijn vervangen door de landelijke bekwaamheidseisen. Ook het advies van het voorgaande panel om beoogde eindkwalificaties te expliciteren in de beoordelingsformulieren is opgepakt, evenals het niet leidend laten zijn van één onderzoeksmethode bij het afstudeeronderzoek. Tot slot had het vorige panel een aantal aandachtspunten ten aanzien van het werkplekleren en de kwaliteit van de stagescholen. Het huidige panel vindt de interactie met het werkveld een kracht van de opleiding en is van mening dat ook hier de opleiding de aanbevelingen van het vorige panel zorgvuldig heeft opgepakt.

Beoordeling NVAO-standaarden

Standaard 1 Beoogde leerresultaten

De beoogde leerresultaten passen bij het niveau en de oriëntatie van de opleiding en zijn afgestemd op de verwachtingen van het beroepenveld en het vakgebied en op internationale eisen.

Conclusie

De opleiding **voldoet** aan de basiskwaliteit voor deze standaard.

De opleiding hanteert voor de deeltijd- en voltijdopleiding een gelijk opleidingsprofiel en beroepsbeeld. Om studenten op te leiden tot startbekwame leerkrachten zijn drie profilerings thema's geformuleerd. De eerste is 'Professionele Identiteit' waarin de aankomende leerkracht zijn eigen persoonlijke en professionele identiteit ontwikkelt om zo leerlingen te kunnen begeleiden bij de ontwikkeling van hun identiteit. Een ander doel van dit profilerings thema is de ontwikkeling van zelfsturing. Het tweede profilerings thema is Samen Opleiden In De School met als uitgangspunt co-creatie met het werkveld. Tot slot is er Handelen vanuit een Duurzaamheidsperspectief, dat aan de basis ligt van toekomstgericht leraarschap. Het panel stelt vast dat deze profilerings thema's goed zijn ingebed in de opleiding en bekend zijn bij alle betrokkenen. Ze fungeren als een stevige, gedeelde basis van de opleiding. De voltijdopleiding volgt de landelijke bekwaamheidseisen, die zijn aangevuld met een eigen vierde bekwaamheidseis. Samen vormen de vier bekwaamheidseisen de basis voor meetbare indicatoren. De deeltijdopleiding volgt nog de SBL-competenties, maar sluit met het herziene curriculum (2020) aan bij de voltijdopleiding en landelijke bekwaamheidseisen. Het panel is onder de indruk van de aansluiting met de beroepspraktijk. De uitwerking van het profilerings thema Samen Opleiden In De School is zichtbaar op strategisch en operationeel niveau. De grote betrokkenheid van het werkveld en de gedeelde visie van opleiding en werkveld op de profilering van de opleiding maakt de connectie met het werkveld een belangrijk en waardevol onderdeel van de opleiding.

Onderbouwing

Opleidingsprofiel

De kern van het beroep van leraar basisonderwijs is geformuleerd als 'Het creëren van optimale leer- en ontwikkelingskansen voor kinderen in een rijke, krachtige leeromgeving, zodat zij zich kunnen ontplooiën tot geëmancipeerde deelnemers aan een complexe en steeds veranderende, duurzame samenleving.' Zowel de deeltijd- als de voltijdopleiding hebben tot doel startbekwame leerkrachten op te leiden die hun werk adequaat en passend kunnen uitvoeren. Hierbij hoort een lerende, onderzoekende, ondernemende en verantwoordelijke houding. Ook staat in het opleidingsproces de driehoek leraar-school-pabo centraal. Deze aspecten zijn zichtbaar in de profilerings thema's van de opleiding.

Professionele identiteit: een doorlopende leerlijn zorgt voor interactie van het persoonlijke, het professionele en het contextuele aspect en is verbonden met de andere beroepsbekwaamheden en -prestaties van de startbekwame leraar. Bij pabo Avans vindt men dat het een kerntaak van de leerkracht is om leerlingen te begeleiden in de ontwikkeling van hun identiteit. Een voorwaarde is dat de leerkracht zich bewust is van zijn eigen persoonlijke en professionele identiteit. De opleiding accentueert dan ook de ontwikkeling van de professionele identiteit van de student. Het panel stelt vast dat studenten in de loop van hun opleiding ook steeds meer hun eigen ontwikkeling ter hand nemen en eigenaar worden van het eigen leerproces.

Samen Opleiden In De School (OIDS): Co-creatie met het werkveld is het uitgangspunt bij het opleiden van studenten. Hiervoor heeft pabo Avans een samenwerkingsverband met keurmerkscholen. Actoren binnen de driehoek leraar-school-pabo zijn de student, het opleiden en

het werkveld. Deze actoren dienen als uitgangspunt voor de visie, evenals het sociaal-constructivisme. Kennis en vaardigheden dienen actief te worden verwerkt in betekenisvolle contexten, zodat het leidt tot toepasbare bekwaamheden. De samenwerking met het werkveld is volgens het panel een krachtig aspect van de opleiding. In het onderdeel 'aansluiting op de beroepspraktijk' gaat het panel verder in op dit onderwerp.

Handelen vanuit een duurzaamheidsperspectief: Duurzaamheid is de basis voor goed onderwijs en toekomstgericht leraarschap. In 2019 heeft de opleiding drie AISHE-sterren ontvangen. Dit geeft aan dat duurzaamheid systematisch is geborgd in de opleiding. De focus van de huidige opleidingsbeoordeling lag niet expliciet op het duurzaamheidsperspectief, al kwam het onderwerp geregeld in de gesprekken aan bod. Het panel zag dat maatschappelijke betrokkenheid in alle aspecten van het opleiden tot uiting komt en in het bijzonder in de vrije ruimte.

Het panel stelt vast dat samen opleiden, duurzaamheid en de professionele identiteit goed zijn doorleefd en verankerd in de opleiding. Uit de gesprekken kwam een consistent beeld naar voren waaruit blijkt dat de profilerings thema's goed zijn doordacht, als gedeelde basis voor de opleiding dienen en dat er kritisch op wordt gereflecteerd. Hoewel studenten niet altijd de terminologie kenden, herkenden ze de uitwerking ervan in de praktijk. Het oordeel van het panel is positief ten aanzien van de drie profilerings thema's die aan de basis van de opleiding liggen. Met name van het samen opleiden en de professionele identiteit kreeg het panel tijdens het bezoek een positief en congruent beeld. Het panel merkt op dat de opleiding veel speerpunten formuleert en adviseert de opleiding dit aantal te beperken om zo focus te houden.

De opleiding denkt na over hoe de leerkracht van de toekomst eruit moet zien, in een veranderende maatschappij waar ontwikkelingen elkaar snel opvolgen. Het beroepsbeeld wordt steeds meer diffuus en de opleiding ziet het als een kerntaak om toekomstbestendige professionals op te leiden met een lerende, onderzoekende, ondernemende en verantwoordelijke houding die zich bewust zijn van hun eigen persoonlijke en professionele identiteit. Het panel stelt op basis van de gesprekken met studenten en werkveldvertegenwoordigers vast dat studenten de afgelopen jaren steeds meer een onderzoekende, kritische houding laten zien. De opleiding ambieert de toekomstige leerkrachten als *change agent* op te leiden. Uit het gesprek met studenten concludeert het panel dat het beroepsbeeld bij studenten nog beperkt is en stimuleert de opleiding om hier aandacht aan te besteden om zo de ontwikkeling naar het opleiden van *change agents* door te zetten.

Landelijke bekwaamheidseisen en kennisbasis

De beoogde leerresultaten van de pabo worden bepaald vanuit de visie op de startbekwame leraar, de landelijk geldende eisen en de eigen kleur van de opleiding. De voltijdopleiding sluit aan bij de landelijke bekwaamheidseisen die richting geven aan de inrichting van het curriculum en het opleiden van de studenten. De vastgelegde bekwaamheidseisen zijn geënt op de Dublin Descriptoren voor bachelorniveau en op het Europees kwalificatiekader niveau 6. De drie landelijke bekwaamheidseisen - vakinhoudelijke bekwaamheid, vakdidactische bekwaamheid en pedagogische bekwaamheid - zijn geconcretiseerd naar meetbare indicatoren. Daarnaast formuleert pabo Avans een vierde bekwaamheidseis, te weten bekwaamheid en kwalificatie. Voor het huidige curriculum van de deeltijdopleiding zijn de SBL-competenties (Stichting Beroepsgroep Leraren) leidend. Bij de herziening van het deeltijdcurriculum, vanaf 2018-2019, stapt ook de deeltijdopleiding over op de landelijke bekwaamheidseisen.

Samen met twee andere pabo's organiseert de opleiding peerreviews om de kennisbasis als theoretische basis in het curriculum te borgen. Voor zowel de voltijd- als de deeltijdopleiding stelt het panel vast dat wordt voldaan aan de landelijke bekwaamheidseisen en kennisbasis. Het panel concludeert dat de opleiding een passende competentieset op hbo-bachelorniveau heeft die aansluit op het beroep van leerkracht in het basisonderwijs. De opleiding voldoet hiermee tevens aan de aanbevelingen van het vorige panel een eenduidig opleidingsconcept te ontwikkelen met heldere visie op de SBL-competenties en Dublin descriptoren.

Aansluiting op beroepspraktijk

Het accent van de opleiding ligt op werkplekleren, waaruit blijkt dat werken (40%) en leren (60%) geen gescheiden activiteiten zijn, maar samengaan in de activiteiten en ervaringen op en rond het werk. De opleiding zet expliciet in op samen opleiden en het goed verbinden van academie/ opleiding en de dagelijkse schoolpraktijk. Met een viertal schoolbesturen bestaat een samenwerkingsverband, waarin uitgebreid wordt gesproken en afgestemd over samen opleiden, de visie en het profiel van de opleiding en de evaluatie van de beoogde leerresultaten. Het panel was in het bijzonder onder de indruk van de wijze waarop schoolbesturen in het samenwerkingsverband hun verantwoordelijkheid nemen. Er werd expliciet aangegeven dat ze niet zozeer opleiden voor de 'eigen' scholen, maar voor de hele regio. Het panel is van mening dat dit een krachtige basis is om samen opleiden vorm te geven.

Toekomstplannen

De opleiding heeft plannen en ambities voor de toekomst. Het panel is van mening dat het opleidingsprofiel en de beoogde leerresultaten goed geformuleerd en geïntegreerd zijn. Dit is een uitstekende basis om na te denken over toekomstige ontwikkelingen en dat doet de opleiding dan ook. Eén van deze ontwikkelingen is het interprofessioneel samenwerken. De opleiding stelt zich ten doel om concrete stappen te zetten om te komen tot een inhoudelijke samenwerking tussen de pabo en het profiel Jeugd en Social Work van Avans Hogeschool. Het panel merkt in de gesprekken dat de interesse voor interprofessioneel samenwerken ook bij studenten en docenten aanwezig is. De opleiding staat nog aan het begin van deze ontwikkeling, het panel is van mening dat de opleiding klaar is om hier stappen in te zetten. Het panel adviseert de opleiding om na te denken over welke samenwerking niet alleen praktisch mogelijk is, maar ook goed kan worden beargumenteerd voor het (toekomstige) beroepsbeeld.

Standaard 2 Onderwijsleeromgeving

Het programma, de onderwijsleeromgeving en de kwaliteit van het docententeam maken het voor de instromende studenten mogelijk de beoogde leerresultaten te realiseren.

Conclusie

De opleiding **voldoet** aan de basiskwaliteit voor deze standaard.

Het onderwijsconcept van zowel de voltijd- als deeltijdopleiding kenmerkt zich door de co-creatie met en in de praktijk. De 'Gouden Driehoek' van leren op de werkplek, kennisverwerving en het ontwikkelen van een professionele identiteit staan daarbij centraal. Alle betrokkenen, waaronder studenten en het werkveld, werken met het ABC-model waarin studenten opgedane theorie toepassen in de praktijk, om daarna te reflecteren op hoe dit is gegaan. Het curriculum bouwt concentrisch op van opleidingsbekwaam naar startbekwaam en kenmerkt zich door beroepstaken (geïntegreerde gehelen van beroepshandelingen) en leerlijnen die, naarmate de opleiding vordert, toenemen in niveau en complexiteit. De connectie met en betrokkenheid van het werkveld is een sterk punt van de opleiding. Niet alleen de opleiding, maar ook het werkveld ziet het opleiden van studenten tot startbekwame leerkrachten als gezamenlijke verantwoordelijkheid. Dit draagt volgens het panel bij aan de krachtige onderwijsleeromgeving. Het panel ziet dat er op verschillende momenten en niveaus connecties zijn tussen het werkveld en de opleiding. Het lectoraat is gekoppeld aan de opleiding en doet onderzoek naar de kwaliteit van de leerkracht via samen opleiden. Studiebegeleiding is goed georganiseerd, zowel vanuit de opleiding als vanuit het werkveld. Door het samenwerkingsverband met een aantal besturen in de regio is niet alleen duidelijk wat wordt verwacht van de mentor en stagecoach, maar kan de pabo ook zorgen voor scholing van en afstemming met betrokkenen van de stagescholen. Het kleine, bevlogen, docententeam toont aan het panel de meerwaarde van samenwerking en reflectie. De open, leerbare houding en cultuur die in de hele opleiding zichtbaar waren, worden voor een groot deel bepaald door dit team. De afgelopen jaren kenmerkte professionalisering van docenten zich door verschillende team-trajecten, al zijn er ook individuele professionaliseringsmogelijkheden.

Onderbouwing

Onderwijsconcept

De visie op de startbekwame leraar voor zowel de voltijd- als de deeltijdopleiding is gebaseerd op de uitgangspunten van het sociaal-constructivisme en op de Avans-onderwijsvisie. Het opleiden wordt vormgegeven samen met de student én het werkveld. Dit vindt plaats aan de hand van de 'Gouden Driehoek', te weten leren door de verbinding tussen student – werkveld – pabo. Het organisatorische ABC-model dat in leerjaren 1 tot en met 3 wordt ingezet, heeft tot doel de koppeling tussen theorie en praktijk te realiseren. Een lesweek wordt steeds afgewisseld met een stageweek. Zo krijgt de student theoretische kennis op de opleiding (A), kan deze toepassen in beroepshandelingen in de onderwijspraktijk (B) en reflecteert vervolgens bij de opleiding op dit handelen en de rol van theoretische kennis daarbij (C). Het panel stelt vast dat het steeds opnieuw doorlopen van dit proces de kennis van de student verbreedt en een realistisch beeld geeft van de context waarin de student wordt opgeleid.

Uit het gesprek met studenten kwam naar voren dat ze het ABC-model herkennen en waarderen. Het panel concludeert dat dit mooi opgezette model in de praktijk functioneert zoals beoogd. Niet alleen de student functioneert als belangrijke verbinding tussen opleiding en praktijk, maar de opleiding en het werkveld zorgen gezamenlijk voor verbinding op verschillende niveaus en momenten, via contactdocenten en stagecoaches. Het panel suggereert om voor de verschillende functies in het werkveld (stagecoach, mentor) de landelijk gangbare termen te gebruiken (mentor/werkplekbegeleider, schoolopleider en instituutopleider) om de transparantie te vergroten.

Curriculum

De fasering van de opleiding verloopt van opleidingsbekwaam via taakbekwaam naar startbekwaam en het curriculum kent een concentrische opbouw: in alle fasen van de opleiding ontwikkelt de student bekwaamheidseisen (voltijd) of SBL-competenties (deeltijd) en neemt het niveau toe naarmate de student vordert. In de propedeutische fase oriënteert de student zich op het beroep en de opleiding. Deze fase is oriënterend, selecterend, verwijzend en homogeniserend. Van de drie jaar durende hoofdfase is een half jaar ingeruimd voor de minor (jaar 3) en vormt het laatste jaar de afstudeerfase. Het curriculum kent een samenhang binnen en tussen de leerjaren. Om studenten een grote rol in de eigen ontwikkeling te geven, hanteert de opleiding verschillende onderwijsvormen, modellen en leerlijnen. Gezamenlijk vormen deze het onderwijsconcept dat zorgt dat de student zich de bekwaamheidseisen, dan wel SBL-competenties, eigen maakt.

Opbouw curriculum

Zowel het voltijd- als het deeltijdcurriculum is opgebouwd uit beroepstaken en leerlijnen. De beroepstaken vormen geïntegreerde gehelen van beroepshandelingen. Kennis en vaardigheden zijn geen losse eenheden, maar krijgen betekenis in het licht van de beroepstaak. Er zijn in totaal zeven beroepstaken die gedurende de drie eerste jaren van het curriculum toenemen in duur en complexiteit. In bijlage 3 is een schematisch overzicht gegeven van het deeltijd- en voltijdcurriculum. Naast de beroepstaken kent de opleiding een aantal andere onderwijsvormen. De kennis- en vaardighedenlijn borgt essentiële kennis en vaardigheden in leerlijnen voor de onderdelen taal, rekenen, Engels en kunstzinnige oriëntatie. Delen van deze leerlijnen komen terug in het werken met beroepstaken. De Leerlijn Professionele Identiteit ondersteunt studenten bij hun professionele ontwikkeling tot leraar. Binnen deze leerlijn valt ook de toenemende verantwoordelijkheid van de student, de ontwikkeling van het eigen leerproces en de begeleiding op de studieloopbaan. Onderzoek is ondergebracht in een eigen onderzoeksleerlijn, dit geeft studenten al vanaf het eerste jaar steun bij de ontwikkeling van hun onderzoekend vermogen. Deze leerlijn vormt een integraal onderdeel van het curriculum en komt sterk tot uiting in de beroepstaken. Tot slot benoemt de opleiding de Gouden Driehoek van pabo, school en leraar als belangrijk onderdeel bij het door studenten ontwikkelen van bekwaamheden in betekenisvolle contexten.

Het panel stelt vast dat de (voltijd en deeltijd)opleiding een krachtige leeromgeving heeft. Zo kreeg het panel een aantal doorkijkjes in vakgroepen (kunsteducatie, rekenen met drones en via het 'Labyrint' verankering van ICT) en het curriculum. Het panel concludeert dat de opleiding een heldere visie heeft op de leerlijn professionele identiteit en dit in de praktijk ook realiseert. Ook onderzoekend vermogen zit als leerlijn goed geïntegreerd in het curriculum en het panel constateert een mooie opbouw van jaar 1 tot afstuderen. Tijdens het gesprek met het panel gaven studenten aan dat al in het eerste jaar duidelijk is dat thema's, onderwerpen en leerlijnen in de daaropvolgende jaren opnieuw aan bod komen en steeds voortbouwen op wat eerder is geleerd. Studenten gaven ook aan dat de studielast in het grootste deel van het curriculum goed is, al ontstaat er in de voltijddopleiding een piekbelasting aan het einde van jaar 3. De *beroepstaak Passend Onderwijs* vraagt veel tijd, tegelijk zijn studenten aan het solliciteren voor hun lio en vinden de landelijke kennistoetsen plaats. Het panel stelt vast dat de studielast acceptabel is, met een kwetsbaar punt voor het oplopen van studievertraging aan het einde van jaar 3.

Niveaubeschrijving

In de digitale leeromgeving Eduview legt de opleiding de koppeling tussen de leerdoelen van de curriculumonderdelen, de bekwaamheidseisen/SBL-competenties en de toetsing. Hieruit blijkt dat de opleiding een degelijke opbouw kent, waarbij de leerdoelen in toenemende complexiteit en niveau bijdragen aan de beoogde leerdoelen. De opleiding kent vier niveaus (fasen) die verbonden zijn aan de vier leerjaren. De fasen lopen van opleidingsbekwaam (jaar 1) via taakbekwaam (jaar 2) en lio (leraar in opleiding)-bekwaam (jaar 3) naar startbekwaam (jaar 4). De niveaus zijn beschreven in beeldschetsen op basis van het eindniveau van de opleiding. De beeldschetsen zijn een uitwerking van het leerkrachtgedrag (zichtbaar handelen) dat een student moet laten zien binnen een opleidingsfase. Dit betekent dat de student in alle fasen van de

opleiding de bekwaamheidseisen (SBL-competenties voor de deeltijdopleiding) ontwikkelt, waarbij het niveau toeneemt naarmate de opleiding vordert. Het panel stelt vast dat de opleiding het niveau helder heeft uitgewerkt en inzichtelijk gemaakt.

De kennisbases vormen de theoretische basis van de opleiding en zijn een operationele uitwerking van de bekwaamheidseisen ten aanzien van beroepskennis, beroepskunde en beroepshouding van de leraar. De inhoud van de verschillende kennisbases beschrijft het hbo-bachelorniveau. Regionaal wordt samengewerkt met collega's van pabo Fontys Hogescholen en de 'Nieuwste pabo' om de kwaliteit van de uitvoering van diverse kennisbases te borgen. Het panel vindt het een verstandige keuze van deze relatief kleine academie om op het vlak van kennisbases de samenwerking te zoeken.

Relatie met onderzoek en met de praktijk

Co-creatie, het samen met het werkveld opleiden van studenten, staat aan de basis van de opleiding met als vertrekpunt de 'Gouden Driehoek'. Bij de pabo vindt 40% van het opleiden plaats op de werkplek, door begeleiders die door de opleiding zijn getraind en opgeleid. Het werken met authentieke beroepstaken en het eerdergenoemde ABC-model zorgen vanaf het begin van de opleiding voor een sterke koppeling tussen theorie en praktijk en daarmee de overdracht van kennis en vaardigheden. Het werkplekleren neemt ook in het deeltijdcurriculum een belangrijke plek in. Deeltijdstudenten lopen in de eerste drie studiejaar één dag per week stage en tijdens de lio-periode zelfs 2,5 dagen per week.

Het panel constateert dat de aansluiting op de beroepspraktijk goed is en dat het onderwijs wordt vormgegeven in samenspraak en samenwerking met het werkveld. Uit verschillende gesprekken tijdens het visitatiebezoek blijkt dat zowel op strategisch als operationeel niveau het werkplekleren een gedeelde verantwoordelijkheid is, voor zowel de pabo als voor de samenwerkende besturen in het partnerschap van Samen Opleiden in de School. Het panel ziet op verschillende niveaus een connectie tussen de opleiding en het werkveld, waarbij de student slechts één van de interacties is. De connecties stellen studenten in staat om de theorie in de praktijk te brengen, om vervolgens de praktijk weer mee naar school te nemen en te reflecteren. Het panel wil de opleiding complimenteren voor deze mooie interactie met het werkveld, maar in het bijzonder ook een compliment geven aan de betrokken besturen en scholen voor de constructieve wijze waarop de co-creatie vorm krijgt. Niet alle bij de opleiding betrokken basisscholen zijn keurmerkscholen. Gedurende het visitatiebezoek is gesproken over de ambitie van de opleiding om ook scholen buiten het partnerschap tot keurmerkschool te ontwikkelen. De eerste stappen in dit proces zijn gezet en het panel stimuleert de opleiding hiermee door te gaan. Studenten gaven tijdens het gesprek aan geen verschillen te merken in begeleiding tussen keurmerkscholen en overige scholen, maar eerder verschillen tussen individuele mentoren en stagecoaches. Het panel vernam tijdens het bezoek dat mentoren en stagecoaches van niet-keurmerkscholen ook deelnemen aan werkveldmiddagen en workshops volgen. Hieruit blijkt dat de opleiding het advies van het vorige panel goed heeft opgepakt en aandacht geeft aan de verschillen tussen keurmerkscholen en andere stagescholen.

Het lectoraat 'Leerkracht' is gestart in 2014 en heeft haar basis bij de pabo. Het lectoraat draagt bij aan en verbindt de domeinen Onderwijs en training, Werkveld en Kennisdomein. Het lectoraat doet onderzoek om bij te dragen aan de kwaliteit van de leerkracht via samen opleiden. Daarnaast wordt onderzoek gedaan en gestimuleerd vanuit een samenhangend onderzoeksprogramma. Het lectoraat onderzoekt met en voor leerkrachten en zet aan tot innovatieve, zelfkritische professionals die in staat zijn hun eigen onderwijs te onderzoeken en ontwerpen. Onderwerpen voor de (deel)onderzoeken worden vanuit het brede werkveld aangedragen. Tot slot speelt het lectoraat een centrale rol bij de ontwikkeling van de onderzoekslijn van de opleiding, het ondersteunen en begeleiden bij de implementatie ervan en bij de professionalisering van collega's die zijn betrokken bij de begeleiding van het praktijkonderzoek. Het koppelen van het lectoraat aan één van de profilerings thema's is volgens het panel een verstandige keuze.

Begeleiding

Er is een uitgebreid systeem van studentbegeleiding. Een studieloopbaanbegeleider (SLB'er) begeleidt de student binnen de leerlijn professionele identiteit in zijn of haar professionele ontwikkeling. Naarmate de opleiding vordert, neemt de mate van zelfregulatie van de student toe en de begeleiding neemt af. In de leerlijn Professionele Identiteit krijgt de student tools en perspectieven aangereikt die ondersteunen bij het meer zelfregulerend worden. Bij deeltijdstudenten is de studieloopbaanbegeleiding sterker gericht op leervragen en ontwikkelingsbehoefte van de student zelf. Deze individuele aanpak is nodig, omdat de beginsituatie van deeltijdstudenten anders is dan die van voltijdstudenten.

De SLB'er is contactdocent van het werkplekleren en daarmee het aanspreekpunt voor de student bij de opleiding. Bij het werkplekleren heeft iedere student ook een mentor (de leerkracht van de klas) en een stagecoach vanuit de school of het bestuur van de werkplek. De student formuleert bij het werkplekleren zelf leervragen en doet dat in samenspraak met de school. Dit leidt, volgens de studenten waarmee het panel sprak, tot de ontwikkeling van vaardigheden waar op dat moment behoefte aan is, en tot authentieke producten die specifieke vragen op specifieke scholen beantwoorden. Studenten zijn tevreden over de studiebegeleiding, konden de rol van de verschillende begeleiders goed duiden en konden inhoudelijk de rol tussen theorie en praktijk goed aangeven. Het panel concludeert dat de opleiding een goed functionerend systeem van begeleiding heeft.

Docenten

Het docententeam bestaat uit ruim veertig docenten die gezamenlijk de verschillende vakgebieden beslaan. Alle docenten zijn tevens contactdocent van studenten op een basisschool in het kader van werkplekleren. Op de betrokken scholen is een groot aantal mentoren en stagecoaches die samen met het docententeam het onderwijs vorm geven. Wat betreft de ontwikkeling van professionele identiteit hanteert het docententeam het principe 'teach what you preach', dit aspect is ook voor docenten belangrijk bij de professionalisering. Pabo Avans is overtuigd van de meerwaarde van samenwerking en de opleiding richt de blik naar buiten. Dit beeld kwam consistent in alle gesprekken met het panel naar voren. De open, leerbare houding en cultuur binnen de opleiding geeft zelfvertrouwen en toont volgens het panel de meerwaarde van samenwerking en reflectie. De docenten spelen een belangrijke rol bij deze indrukwekkende cultuur. De laagdrempeligheid van de docenten werd door studenten als positief punt genoemd.

De studenten-staf ratio is gunstig met 18:1 en past bij de kleinschaligheid die de opleiding en academie ambiëren. Tijdens het visitatiebezoek gaf het management van de opleiding aan dat de werkdruk voor docenten hoog tot zeer hoog is. Naast de extra werkzaamheden vanwege Covid-19 komt dit onder meer door de introductie van de flexibele deeltijdopleiding (september 2020) en het heraccreditatietraject. Tevens hebben alle docenten een aantal neventaken naast het geven van onderwijs en wordt continu gewerkt aan de verbetering van het curriculum en innovatie van het onderwijs. Het panel is positief over de houding en de initiële plannen van het management voor het beperken van de hoge werkdruk van docenten. Het valt ook studenten op dat de werkdruk voor docenten hoog is. Als antwoord op de vraag van het panel waar ze in zouden investeren, noemden studenten het aannemen van extra docenten om de werkdruk te verlagen. Docenten gaven zelf ook aan dat de werkdruk vooral de laatste periode hoog was en dat één van de oorzaken is dat ze graag het maximale uit zichzelf halen. Docenten zeiden daarnaast dat de onderlinge betrokkenheid en verbondenheid helpt bij het onder controle houden van de werkdruk. Het panel complimenteert de docenten met hun grote betrokkenheid. Desalniettemin deelt het panel de zorg en ambitie van het management dat de werkdruk op langere termijn omlaag moet.

Het docententeam werkt op verschillende manieren aan verdere professionalisering. Docenten nemen deel aan netwerkdagen, organiseren peerreviewbijeenkomsten met andere hogescholen en werken intensief samen met het lectoraat *Leerkracht*. Docenten, leraren uit het werkveld en studenten nemen deel aan de kenniskring van het lectoraat. Tot slot zijn er regelmatig kalibreersessies met docenten en collega's uit het werkveld en er is een nascholingsaanbod voor

mentoren en coaches uit het werkveld. Het panel concludeert dat de aansluiting op en betrokkenheid van de beroepspraktijk een krachtig aspect van de opleiding zijn.

Alle docenten binnen Avans dienen het traject basiskwalificatie didactische bekwaamheid (BDB) te behalen en alle examinatoren dienen in het bezit te zijn van een BKE. Binnen de BDB kent Avans Hogeschool modules op het gebied van ICT en Brein en leren. Doel is dat in studiejaar 2020-2021 alle docenten van de pabo de ICT-module doorlopen hebben. Vanuit het team kwam de wens om de module Brein en leren gezamenlijk als team-ontwikkeltraject te volgen. Naast gezamenlijke en verplichte trainingen en professionalisering zijn er voor docenten ook individuele professionaliseringsmogelijkheden. Zo worden docenten gestimuleerd een masteropleiding te volgen en kunnen ze in overleg andere trainingen volgen. Op het moment van het visitatiebezoek was 75% van de docenten in het bezit van een masterdiploma en daarmee voldoet de opleiding aan de doelstelling van Avans Hogeschool. Het panel concludeert dat er beperkt gebruik wordt gemaakt van de individuele professionaliseringsmogelijkheden. Docenten kennen en waarderen de mogelijkheden, maar met de huidige werkdruk en de team-ontwikkeltrajecten is er een grens aan wat mogelijk is. Sommige docenten zetten DI-uren (duurzame inzetbaarheid) in om zich te professionaliseren, bijvoorbeeld het stagelopen van een hogeschooldocent op een basisschool. Leden van de examencommissie, onderwijscommissie en toetscommissie hebben een SKE-traject doorlopen en nieuwe leden worden geacht dit traject te doorlopen. Een deel van het docententeam heeft deelgenomen aan het traject beroepsregistratie lerarenopleiders (BRLO), evenals een aantal collega's uit het werkveld (mentoren en stagecoaches). Komend jaar volgt een volgende groep dit traject, wat leidt tot een steeds grotere groep Velon-geregistreerd lerarenopleiders. Het panel vindt dit een krachtig aspect van docentprofessionalisering, te meer omdat docenten en stagecoaches dit traject gezamenlijk doorlopen. Het panel is positief over de professionalisering van docenten en van collega's uit het werkveld. Ook op dit punt toont de opleiding een grote ambitie. Om de in standaard 1 genoemde ambities ten aanzien van de student als *change agent* en interprofessioneel onderwijs tot een succes te maken, adviseert het panel de opleiding om goed te kijken wat hiervoor nodig is ten aanzien van professionalisering van docenten en leerkrachten.

Standaard 3 Toetsing

De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing.

Conclusie

De opleiding **voldoet** aan de basiskwaliteit voor deze standaard.

De opleiding heeft een heldere visie op toetsing waarbij feedback en aansluiting op de praktijk belangrijke aspecten zijn. De opleiding zet succesvol in op *constructive alignment*, waarbij leerdoelen, onderwijsaanbod en toetsing goed op elkaar aansluiten. Formatieve toetsing krijgt steeds meer aandacht en de opleiding denkt na over programmatisch toetsen. Als eerste zal dit vorm krijgen in de flexibele deeltijdopleiding, waarna ook de voltijdopleiding aan bod komt. De toetsorganisatie is op orde. Net als in het onderwijs is de connectie met het werkveld bij toetsing goed. Toetsen worden in samenspraak ontworpen en begeleiders uit het werkveld adviseren de examinerator bij de beoordeling. De examencommissie is *in control* en naast controle aan de achterkant van het proces, vindt steeds sterker ook aan de voorkant van het proces borging plaats. De bevindingen van het panel ten aanzien van toetsing van het afstudeerprogramma liggen in het verlengde van de rest van het curriculum. Heldere beoordelingscriteria, rubrics en regelmatige kalibratiesessies leiden tot valide, transparante en betrouwbare beoordelingen.

Onderbouwing

Visie op toetsing

De visie van toetsing van pabo Avans is gelijk voor de deeltijd- en voltijdvariant en komt voort uit de beoogde eindkwalificaties, de visie op onderwijs binnen de academie en de visie op onderwijs en toetsen van Avans Hogeschool. Belangrijke aspecten zijn de aandacht voor feedback en de aansluiting van toetsen bij wat er in de praktijk van een professional wordt verwacht. Aangezien het takenpakket van een beroepsprofessional zeer divers is, wordt op verschillende momenten, op verschillende manieren en in verschillende contexten getoetst. De toetsing van kwalificaties vindt plaats vanuit de beroepstaken die leiden tot beroepsprestaties. Er is voortdurende aandacht voor de samenhang tussen de geformuleerde leerdoelen, beoordelingscriteria, toetsmatrijzen, toetsvormen en de uitgevoerde onderwijsactiviteit. De opleiding is volgens het panel terecht trots op deze *constructive alignment* en de toegenomen toetsbekwaamheid en kwaliteitsbewustzijn van de docenten. Hier is aan gewerkt door middel van het BKE-traject, intervisie en kalibreersessies. De toetsen binnen de opleiding zijn in samenwerking met het werkveld ontwikkeld. Per beroepstaak is een ontwikkelteam van pabo-docenten en leerkrachten uit het basisonderwijs samengesteld. Dit leidt tot toetsing van producten en prestaties waarbij authenticiteit, verantwoording en reflectie een rol spelen. Bij de beoordeling van de beroepshandelingen van studenten is het werkveld betrokken door het geven van advies aan de examinerator.

Studenten gaven aan dat de afstemming tussen leerdoelen en toetsing over het algemeen goed is. In het zeldzame geval dat er kritiek is vanuit de studenten, wordt dit door de opleiding snel opgepakt. Het panel zag tijdens het visitatiebezoek een aantal voorbeelden van *constructive alignment*, zoals het filmen door studenten van de eigen actieve werkvormen waarbij doel, werkvorm en toetsvorm op elkaar aansluiten. Ook het verslag van de beroepstaak 'Passend Onderwijs' is een mooi voorbeeld. De toetsing van beroepstaken bestaat uit beroepsproducten met geïntegreerde reflectie, veelal in samenwerking met de praktijk. Het panel ziet de meerwaarde van geïntegreerde wijze van toetsing van een beroepstaak, al vraagt het aandacht voor de rol en meerwaarde van ieder onderdeel binnen de toetsing. Zo schrijven studenten bij de laatste beroepstaak drie groepsplannen. Dit vindt het panel veel in een toch al erg drukke periode.

Toetsing heeft een certificerende rol waarbij studenten aantonen over het vereiste niveau te beschikken. Daarnaast fungeert toetsing als aanjager van het leerproces voor de student. De verschillende toetsen in het curriculum vormen samen een coherent toetsprogramma. Om op een transparante manier tot een betrouwbare en valide uitspraak over het eindniveau van studenten te komen, kennen het toetsprogramma en de individuele toetsen zeven uitgangspunten. Deze staan in het toetsbeleid en de visie op toetsen van het Toetsbeleid pabo Avans. Het doel is de student eigenaar te maken van het leerproces en de bijbehorende ontwikkeling. Om dit sterker te verankeren, is de opleiding bezig met het verstevigen van de positie van formatieve toetsing. Een manier om dit te bereiken is programmatisch toetsen, waarbij het eindoordeel wordt gegeven op basis van meerdere datapunten en beoordelaarsexpertise. In de flexibele deeltijdopleiding wordt vanaf 2020-2021 gestart met een systeem van programmatisch toetsen. Het doel is om deze systematiek in de toekomst ook voor de voltijdopleiding in te voeren. Het panel is positief over de ambitie om programmatisch en meer integratief te toetsen. De opleiding gaat hierbij grondig te werk en heeft een realistisch beeld van wat wel en niet haalbaar is. Ook stimuleert het panel de verdere ontwikkeling van formatief toetsen. Dit past in de visie op toetsing van de opleiding en bij het bevorderen van de zelfsturing van studenten. De opleiding kan daarbij aandacht geven aan het verder differentiëren in taken en rollen bij het vormgeven van de formatieve (peer) feedback. Mede in het gesprek met de studenten kwam naar voren dat peer-feedback wordt ingezet, maar dat de vormgeving beter kan.

Toetsorganisatie

Bij de toetsing zijn verschillende commissies betrokken: De Onderwijscommissie (OWC) is verantwoordelijk voor de kwaliteit van het onderwijs- en toetsprogramma. Dit laatste onderdeel bestaat uit de afzonderlijke toetsen, bijbehorende toetsmatrijzen en beoordelingsmodellen. De OWC stelt toetsvormen vast en bewaakt de samenhang tussen toetsen en onderwijsprogramma. De Toetscommissie is gepositioneerd onder de OWC en richt zich op het bewaken en verbeteren van de toetsen en toetsprocedures. Naast controle achteraf werkt de toetscommissie ook aan kwaliteitsborging aan de voorkant. De toetscommissie adviseert bij het ontwikkelen van toetsen, speelt een rol bij het opleiden van examinatoren (BKE), voert de toetscreeningen uit en adviseert de examinatoren op de verschillende stappen uit de toetscyclus. De Examencommissie is onafhankelijk en borgt de kwaliteit van toetsing. Ze stelt richtlijnen op voor toetsen en beoordeling en legt deze vast in het Onderwijs- en Examenreglement (OER). Het afstudeerprogramma vormt altijd een belangrijk onderdeel van de borgingsagenda van de examencommissie. Ten behoeve van kwaliteitsbewaking is de examencommissie voortdurend in overleg met de andere commissies. Tot slot is de Opleidingscommissie betrokken bij de afstemming over de OER.

Tijdens het visitatiebezoek sprak het panel met capabele leden van de verschillende commissies die op een respectvolle manier met elkaar, de docenten/examinatoren en betrokkenen van het werkveld omgaan. Als antwoord op de vraag van het panel op welke toetsen ze trots zijn, werden integratieve toetsen genoemd en toetsen die samen met het werkveld zijn ontwikkeld. Ook is de toetsorganisatie flexibel, uitkomsten van kalibreersessies en intervisie leiden tot aanpassingen. Als voorbeeld kreeg het panel te horen dat, mede op verzoek van het werkveld, criteria en becijfering zijn aangepast op beoordelingsformulieren van zowel afstudeerwerkstukken en praktijkbeoordelingen. Hierdoor werd de beoordeling beter en meer uniform.

Borging

Door het doorlopen van de toetscyclus voor het ontwerpen, afnemen, analyseren en verbeteren van toetsen borgt de opleiding de kwaliteit van het toetsprogramma. Tevens evalueren docenten regelmatig het onderwijs en toetsing en worden met studenten panelgesprekken gevoerd. Ook voert de examencommissie borgingsonderzoeken uit en vindt er peerreview plaats met collega-hogescholen. Verbeteracties die voortkomen uit de verschillende activiteiten worden in overleg met de OWC doorgevoerd. Ook is de afgelopen jaren nadruk gelegd op de toetsbekwaamheid van de examinatoren. Docenten die geen lid zijn van de examencommissie gaven consistente antwoorden aan het panel en gaven blijk van betrokkenheid bij kwaliteitsborging van toetsing. Dit blijkt uit de evaluatie en revisie van toetsen, hoe wordt omgegaan met onderdelen die

onvoldoende valide en/of betrouwbaar zijn en uit de procedure na constatering van plagiaat en de procedure bij verschil in beoordeling van het POZ tussen eerste en tweede beoordelaar. Het panel stelt vast dat de examencommissie *in control* is, goed zicht heeft op hoe de toetsing verloopt en niet enkel aan de achterkant van het proces borgt.

Afstudeerprogramma

Aan de hand van het afstudeerprogramma beoordeelt de opleiding de beroepsbekwaamheid op eindniveau van de student. Vijf onderdelen vormen voor zowel de voltijd- als de deeltijdvariant het afstudeerprogramma van jaar 4: werkplekleren (lio-bekwaamgesprek en lio-eindgesprek), praktijkonderzoek, identiteit, intervisie en startbekwaam-assessment. Het panel vindt de samenwerking, relatie en taakverdeling tussen werkveld en pabo-docenten helder als het gaat om begeleiding en beoordeling van het afstuderen. Beoordeling van het afstuderen vindt plaats door meerdere personen, zowel docenten als externe adviseurs. De examencommissie heeft in 2018-2019 voor vier onderdelen van het afstudeerprogramma borgingsonderzoeken uitgevoerd. Uitkomsten zijn door de toetscommissie meegenomen in een analyse van het afstudeerprogramma op validiteit, betrouwbaarheid en transparantie en op navolgbaarheid van de beoordelingen. Eén van de uitkomsten was dat er een consistente afstudeerhandleiding voor studenten nodig was, evenals navolgbare en heldere beoordelaarsinstructie. Deze zijn ondertussen voor zowel de voltijd als de deeltijd geschreven. Voor komend studiejaar staat werkplekleren op de borgingsagenda van de examencommissie.

In lijn met het toetsbeleid en de toetsing van de gehele opleiding, is het panel ook positief over de wijze van toetsing van het afstudeerprogramma. De beoordelingscriteria en rubrics zijn helder en expliciet geformuleerd in de beoordelingsformulieren. Deze zijn ook beschikbaar voor studenten. Die weten zo waar de opleiding op toetst en wat het niveau is dat ze dienen te bereiken. De beoordeling van het eindniveau vindt in alle gevallen plaats door meerdere personen, is goed georganiseerd en aan de hand van kalibratiesessies wordt geregeld onderling afstemming gezocht. Het feit dat de opleiding continu bezig is met de vraag of en hoe het beter kan, draagt bij aan het positieve oordeel. Eén van de aspecten die het panel opviel, is dat in 2018-2019 de POZ-beoordelaars niet altijd volgens de 'eigen' instructies beoordeelden. Er werden bijvoorbeeld combinaties van oordelen gegeven, zoals voldoende/goed. Dit was niet het geval bij de POZ-beoordelingen in 2019-2020. Iets vergelijkbaars viel op bij het identiteitsproduct, waarbij de scoremogelijkheden bij de beoordeling (O-V-G) zijn. Ook hier leek twijfel bij de beoordeling opgevangen te worden door een combinatie in te vullen. Dit doet bij het panel de vraag rijzen of de schaal passend is voor het product. Het panel vraagt aandacht voor de reden waarom docenten de noodzaak zien om af te wijken, om daarna na te denken over mogelijk beter werkende alternatieven of (vernieuwde) afspraken te maken over het invullen van de beoordelingen. Deels is dit al in gang gezet door de introductie van een vernieuwd beoordelingsformulier voor POZ en de bijgeschreven handleiding.

Standaard 4 Gerealiseerde leerresultaten

De opleiding toont aan dat de beoogde leerresultaten zijn gerealiseerd.

Conclusie

De opleiding **voldoet** aan de basiskwaliteit voor deze standaard.

Het afstuderen van de voltijd en deeltijdopleiding omvat een vijftal onderdelen waarmee de student aantoont over de beoogde eindkwalificaties te beschikken. Het panel stelt vast dat de profileringsthema's zichtbaar zijn in de producten van zowel de deeltijd- als de voltijdstudenten, met name de professionele identiteit en het samen opleiden komen expliciet aan bod. De toetsvorm en beoordeling van de verschillende producten is passend, het panel kan zich vinden in de oordelen die door de opleiding zijn gegeven. Daar waar het panel positief was, gaf de opleiding hoge cijfers en het panel was kritisch bij de producten waar de opleiding dat ook was. In alle gevallen waren de producten van voldoende tot goed niveau. Het panel stimuleert de opleiding verder na te denken over een geschikt(er) beroepsproduct om studenten hun niveau wat betreft onderzoekend vermogen te laten aantonen. Het panel concludeert dat de opleiding startbekwame, reflectieve en zelfbewuste leerkrachten aflevert. Ook alumni en het werkveld zijn positief over de opleiding en het afstudeerniveau.

Onderbouwing

Producten van afgestudeerden

Zoals in standaard 3 is aangegeven, omvat het afstudeerprogramma vijf onderdelen, zowel in de deeltijd- als voltijdopleiding. Het eerste, en aanzienlijk, deel van het afstuderen vormt het werkplekleren. Studenten ontwikkelen zich in de lio-stage tot een startbekwame leerkracht. In de praktijk zijn er drie momenten van beoordeling. Het lio-bekwaamgesprek aan de start en de eindbeoordeling zijn summatief. De tussenbeoordeling is formatief. Het panel stelt vast dat de beoordeling van de lio-stage plaatsvindt in samenspraak met de mentor, schoolopleider en contactdocent van de opleiding. De gehanteerde beoordelingscriteria zijn qua inhoud en weging overeenkomstig de ambitie en doelstellingen van pabo Avans, en geformuleerd op het niveau van hbo-niveau 6 (een zelfstandige beroepsbeoefenaar). Een tweede onderdeel van het afstuderen is het praktijkonderzoek (POZ), waarmee studenten aantonen te beschikken over onderzoekend vermogen. De onderzoeksvraag wordt in overleg met de lio-school geformuleerd en uitgevoerd. Naast een drietal presentaties op de stageschool levert de student een onderzoeksverslag op. De professionele identiteit staat centraal in het onderdeel Identiteit (IDE). Voltijdstudenten maken een werkstuk en beschrijven daarin hun persoonlijke verhaal. Studenten nemen deel aan collegiale intervisie en werken daarmee – in interactie met anderen – aan de ontwikkeling van hun eigen professionele beroepshouding. Aan de hand van een reflectieverslag toont de student een aantal vooraf vastgestelde criteria aan. Als al deze onderdelen met een voldoende zijn beoordeeld, volgt het startbekwaamassessment in de vorm van een sollicitatiebrief en sollicitatiegesprek.

Op basis van een steekproef van afstudeerproducten en beoordelingsformulieren van vijftien afgestudeerden (zowel voltijd als deeltijd) concludeert het panel dat het niveau van afgestudeerden overtuigend voldoet aan de gestelde eisen voor een pabo. Van alle producten is de beroepsgerichtheid van het afstudeerwerk evident en in alle producten worden de beoogde leerresultaten gerealiseerd. De profileringsthema's van de pabo Avans zijn zichtbaar, met name Samen Opleiden en Professionele Identiteit.

Professionele Identiteit komt in de deeltijd als mooie en relevante beroepstaak tot uiting in een afzonderlijk portfolio, dat over het algemeen redelijk tot goed is uitgewerkt. Dit portfolio is veelal eigenzinnig samengesteld, zowel in vormgeving als inhoud (bijvoorbeeld poëzie, reflectieve

teksten, foto's en andere symbolische afbeeldingen, filmpjes en blogs). Het zijn rijke bewijzen van diverse aard die een goed beeld geven van de persoonlijke ontwikkeling van de studenten. De genoemde doelen worden over het algemeen bereikt. Een uitzondering is het laatste doel, het onderzoeken hoe de christelijke en/of andere levensvisie een inspiratiebron kan zijn voor (het vormgeven van) de identiteit van de school. Dit komt in de meeste afstudeerproducten beperkt aan bod. Het panel constateert bij het identiteitsproduct een variatie in de mate van feedback en beoordelingen.

De onderzoeksvragen bij POZ zijn geformuleerd op basis van vragen vanuit het team van de basisschool en zijn daardoor actueel, relevant, voldoende beroepsgericht en representatief voor het profiel van de opleiding. Het oordeel van het panel over de POZ-verslagen is dat de kwaliteit voldoende tot goed is en minimaal op het vereiste bachelorniveau. De kwaliteit van de producten varieert, wat ook blijkt uit de door de opleiding toegekende beoordelingen. Aandachtspunten in een aantal verslagen zijn de synthese van de literatuur en een kritische blik. Studenten zijn vrij in de keuze voor het type onderzoek, al is niet duidelijk of studenten altijd voldoende voorkennis hebben voor elk type onderzoek. Het lijkt er op dat de vrijheid in keuze voor type onderzoek het gevolg is van één van de aanbevelingen van het vorige panel waarbij werd geadviseerd niet slechts één methode leidend te laten zijn. Het panel is van mening dat enige vrijheid goed is, al is het van belang dat de student voldoende methodologische voorkennis heeft om het gekozen onderzoek uit te voeren. Positief was het panel over de wijze waarop studenten ondersteuning krijgen bij het indammen van de onderzoeksvragen, ook vanuit de basisscholen waar het onderzoek wordt uitgevoerd. Volgens het panel is er sprake van congruentie tussen de beoordelingen. De door de opleiding gegeven oordelen wijken niet of in beperkte mate af van de oordelen van het panel. De opleiding stelt zich volgens het panel terecht de vraag of dit type onderzoek en verslaglegging relevant is voor het (toekomstige) beroep. Het panel is positief over de overweging van de opleiding om over te stappen naar een ander vorm van een beroepsproduct, of in een ander type product dat wordt opgeleverd na het onderzoek.

Functioneren afgestudeerden

Volgens de opleiding komt de profilering het sterkst tot uiting in de onderdelen intervisie en identiteit. Studenten tonen in deze onderdelen de ontwikkeling van probleemoplossend vermogen aan en communicatieve en reflectieve vaardigheden. In het gesprek met het werkveld werd duidelijk gemaakt dat de huidige pabo Avans-student zelfbewust, kritisch en vol zelfvertrouwen is en in vergelijking met een aantal jaren geleden meer onderzoekend.

Eén van de sterke punten van de opleiding is de aansluiting bij de beroepspraktijk. De Gouden Driehoek van student, stagecoaches/mentoren en contactdocent biedt een heel goede werkplekomgeving en studenten zijn over het algemeen zeer tevreden met de begeleiding die ze ontvangen. Hoewel de vier netwerkbesturen bewust breder willen opleiden dan alleen voor de eigen scholen, gaf een van de bestuurders aan trots en blij te zijn dat ze hun lio'ers na afstuderen vol vertrouwen kunnen inzetten als leerkracht. Ook alumnionderzoek geeft aan dat studenten na afstuderen positief zijn over de opleiding. Zo vindt het overgrote deel van zowel voltijd- als deeltijdstudenten dat de aansluiting bij het beroep goed is en dat de opleiding startbekwame leerkrachten aflevert. Alle studenten vinden na afstuderen een baan. Jaarlijks wordt een pabo-ambassadeur gekozen uit afgestudeerden. Deze ambassadeur onderhoudt het contact tussen werkveld en pabo, bijvoorbeeld het organiseren van workshops en tijdens werkveldmiddagen. Het panel vindt dit een mooie manier om de aansluiting van (pas) afgestudeerden met de opleiding in stand te houden.

Eindoordeel over de opleiding

	Pabo opleiding voltijd	Pabo opleiding deeltijd
<i>Standaard 1 Beoogde leerresultaten</i>	Voldoet	Voldoet
<i>Standaard 2 Onderwijsleeromgeving</i>	Voldoet	Voldoet
<i>Standaard 3 Toetsing</i>	Voldoet	Voldoet
<i>Standaard 4 Gerealiseerde leerresultaten</i>	Voldoet	Voldoet

De pabo-opleiding voldoet voor zowel de deeltijd- als de voltijdopleiding op alle standaarden aan de basiskwaliteit van het beoordelingskader. De oordelen zijn gewogen volgens de beslisregels van de NVAO. Op basis van de positieve kwaliteit over de vier standaarden komt het panel tot een positief eindoordeel over de opleiding als geheel.

Bijzonder positief vond het panel de trots die alle betrokkenen van de opleiding uitstralen evenals de open cultuur die er heerst. Er is volgens het panel ook veel om trots op te zijn. Het panel was met name onder de indruk van de manier waarop het onderwijs samen met het werkveld en op de werkplek is ingericht. De opleiding heeft een eigen profiel dat de studenten aanspreekt en leidt tot kritische en zelfbewuste leerkrachten. De aandachtspunten in dit rapport hebben grotendeels betrekking op de plannen van de opleiding voor verdere verbetering. Dit betekent niet dat er geen (kleine) verbeterpunten zijn, maar het panel is van mening dat deze punten door de reflectieve en (zelf)kritische houding van de opleiding voldoende in beeld zijn.

Het visitatiepanel beoordeelt de kwaliteit van de bestaande hbo-bacheloropleiding pabo van Avans Hogeschool als **positief**.

Aanbevelingen

Het panel heeft in dit rapport een aantal aandachtspunten geformuleerd. Dit zijn aandachtspunten die betrekking hebben op plannen van en ontwikkelingen binnen de opleiding. Het panel is van mening dat deze aandachtspunten geen expliciete aanbeveling zijn die in het rapport opgenomen dienen te worden.

Het panel heeft het volste vertrouwen dat een reflectieve opleiding als deze, met een open blik naar buiten, mogelijke verbeterpunten snel identificeert en oppakt.

Deel III

Bijlagen

1. Bezoekprogramma

Tijdstip	Thema	Deelnemers
8.45-9.00	Welkom	Directeur pabo/ASB, Adjunct-directeur Pabo, projectgroep accreditatie
09.00-09.30	Presentatie van maximaal 20 minuten door opleiding waarin zij zich positioneert ten aanzien van gemaakte keuzes, stand van zaken en openstaande wensen & voornemens. Het panel kan toelichtende vragen stellen.	Voorzitter onderwijscommissie en voorzitter toetscommissie (tevens lid onderwijscommissie)
9.30-10.00	Gesprek opleidingsmanagement	Directeur pabo/ASB, Adjunct-Directeur pabo
10.00-10.30	Materiaalbestudering en voorbereiding	Panel
10.30-10.45	Spreekuur	Panel
10.45-11.00	Presentatie	docent, lid Ambitie Avans 2025, student voltijd jaar 3, student voltijd jaar 2
11.00-11.15	Pauze	
11.15-12.00	Gesprek studenten (voltijd, deeltijd en alumni)	student voltijd jaar 1, student voltijd jaar 2, student voltijd jaar 3 (lid OC), student voltijd jaar 4, student deeltijd jaar 4, alumnus, 2019-2020 en alumnus, 2018-2019
12.00-13.00	Overleg + lunch	Panel
13.00-13.45	Functioneren studenten en afgestudeerden in de praktijk en het werkveld	Voorzitter College van bestuur (INOS), Stagecoach SBO (LPS), Bovenschools stagecoach (KPO), Bovenschools (stage)coach (SKOD), student voltijd jaar 4, student voltijd jaar 3, alumnus, pabo ambassadeur 2019-2020
13.45-14.30	Gesprek docenten en examinatoren	Docenten
14.30-14.45	Pauze	
14.45-15.30	Gesprek borging	Voorzitter examencommissie, lid examencommissie, voorzitter toetscommissie, lid toetscommissie, lid opleidingscommissie, lid kwaliteitscommissie, lid OIDS, directeur PO (INOS)
15.30-16.00	Materiaal bestudering	panel
16.00-17.15	Beoordelingsoverleg panel	panel
17.15-17.30	Terugkoppeling bevindingen	Rollen van de aanwezigen: -Directie, -accreditatieprojectgroep, - -vz OWC, -vz TC, -vz Exc
17.30-18.00	Ontwikkelgesprek	Rollen van de aanwezigen: -docent, lid OWC, vz TC, -docent, projectleider OIDS -docent, coördinator zij-instroomtraject -directeur Pabo/ASB, -adjunct-directeur Pabo
18.00	Afsluiting	

2. Bestudeerde documenten

Het panel heeft verschillende afstudeerproducten van vijftien afgestudeerden bestudeert uit de cohorten 2017-18 en 2018-19. Twaalf van de vijftien afstudeerproducten waren van voltijdstudenten, drie waren van deeltijdstudenten.

Tijdens het visitatiebezoek waren er voor het panel verschillende handboeken en documenten beschikbaar. Deze documenten zijn ook digitaal beschikbaar gesteld. Onderstaand is een lijst opgenomen van door de opleiding aangeleverde documenten:

Afstudeerdossiers

- Dossiers afstudeerders met de eindwerken
- Afstudeerdossiers lijst en analyse

Afstudeerhandleidingen

- Afstudeerhandleiding Deeltijd 2019-2020 Pabo Avans Hogeschool
- Afstudeerhandleiding Voltijd 2019-2020 Pabo Avans Hogeschool

Borging

- 1819 Borgingsonderzoek identiteit jaar 4 Pabo Avans Hogeschool
- 1819 Borgingsonderzoek POZ-def Pabo Avans Hogeschool
- Onderzoeksagenda 2018-2019 borging Pabo Avans Hogeschool
- Onderzoeksagenda 2019-2020 borging Pabo Avans Hogeschool

Groslijsten

- Groslijst Geslaagden examen 2017-2018 Pabo Avans Hogeschool
- Groslijst Geslaagden examen 2018-2019 Pabo Avans Hogeschool

OER

- Onderwijs-en-Examenregeling 2017-2018 Pabo Avans Hogeschool
- Onderwijs-en-Examenregeling 2018-2019 Pabo Avans Hogeschool
- Onderwijs-en-Examenregeling 2019-2020 Pabo Avans Hogeschool

Studiegidsen

- Studiegids Deeltijd 2017-2018 Pabo Avans Hogeschool
- Studiegids Deeltijd 2018-2019 Pabo Avans Hogeschool
- Studiegids Deeltijd 2019-2020 Pabo Avans Hogeschool
- Studiegids Deeltijd jaar 1 2019-2020 Pabo Avans Hogeschool
- Studiegids Voltijd 2017-2018 Pabo Avans Hogeschool
- Studiegids Voltijd 2018-2019 Pabo Avans Hogeschool

Verslagen Examencommissie, Opleidingscommissie en WAR

examencommissie:

- Jaarverslag Examencommissie 2017-2018 Pabo Avans Hogeschool
- Jaarverslag Examencommissie 2018-2019 Pabo Avans Hogeschool

opleidingscommissie:

- 180307 notulen Opleidingscommissie Pabo Avans Hogeschool
- 180509 notulen Opleidingscommissie Pabo Avans Hogeschool
- 180530 notulen Opleidingscommissie Pabo Avans Hogeschool
- 180912 notulen Opleidingscommissie Pabo Avans Hogeschool
- 181003 notulen Opleidingscommissie Pabo Avans Hogeschool
- 181128 notulen Opleidingscommissie Pabo Avans Hogeschool
- 181212 notulen Opleidingscommissie Pabo Avans Hogeschool
- 190213 notulen Opleidingscommissie Pabo Avans Hogeschool
- 190313 notulen Opleidingscommissie Pabo Avans Hogeschool
- 190424 notulen Opleidingscommissie Pabo Avans Hogeschool
- 190529 notulen Opleidingscommissie Pabo Avans Hogeschool

WAR:

- 170628 verslag WAR - Pabo Avans Hogeschool
- 171101 verslag WAR - Pabo Avans Hogeschool
- 180124 verslag WAR - Pabo Avans Hogeschool
- 180411 verslag WAR - Pabo Avans Hogeschool
- 180530 verslag WAR - Pabo Avans Hogeschool
- 191009 verslag WAR - Pabo Avans Hogeschool
- 200108 verslag WAR - Pabo Avans Hogeschool

Werkplekieren

- LIO-werkpleknota deeltijd 2017-2018 Pabo Avans Hogeschool
- LIO-werkpleknota deeltijd 2018-2019 Pabo Avans Hogeschool
- LIO-werkpleknota deeltijd 2019-2020 Pabo Avans Hogeschool
- LIO-werkpleknota voltijd 2017-2018 Pabo Avans Hogeschool
- LIO-werkpleknota voltijd 2018-2019 Pabo Avans Hogeschool
- LIO-werkpleknota voltijd 2019-2020 Pabo Avans Hogeschool

Overige documenten

Bekwaamheidseisen leraar primair onderwijs
Kwaliteit van de opleidingsspecifieke voorzieningen_Project start up labyrint
Opleidingskader Pabo Avans Hogeschool 2019
Overzicht Medewerkers Pabo Avans Hogeschool
Personeelsbeleid Pabo Avans Hogeschool
Professionele ontwikkeling Pabo 1 Algemeen deel Pabo Avans Hogeschool
Professionele ontwikkeling Pabo 2 Algemeen deel Pabo Avans Hogeschool
Toetsbeleid 2016-2020 Pabo Avans Hogeschool
Visie op internationalisering Pabo Avans Hogeschool
Zelfevaluatie Pabo Avans Hogeschool

3. Curriculumoverzicht

Opbouw leerjaar 1 vol- en deeltijdopleiding (fase opleidingsbekwaam)

Periode 1: 26-8-2019 t/m 1-11-2019	Periode 2: 4-11-2019 t/m 24-01-2020	Periode 3: 27-1-2020 t/m 6-04-2020	Periode 4: 10-04-2020 t/m 26-06-2020
F			
BT1 Het kind in beeld	BT2 Het leren van het basisschoolkind	BT3 De creatieve leerkracht	BT4 De leerkracht als manager
8 weken onderwijs 1 toetsweek	8 weken onderwijs 2 toetsweken	8 weken onderwijs 2 toetsweken	8 weken onderwijs 2 toetsweken
Beroepstaak: generiek deel Taal Rekenen Drama ter ondersteuning Vaardigheidslijn Kunstzinnige Oriëntatie	Beroepstaak: generiek deel Taal Rekenen OJW Drama en logopedie ter ondersteuning Vaardigheidslijn Kunstzinnige Oriëntatie	Beroepstaak: generiek deel Beeldend Levensbeschouwing Workshop OJW Vaardigheidslijn Kunstzinnige Oriëntatie	Beroepstaak: generiek deel OJW Bewegingsonderwijs
Praktijk A-B-C model 1 dagstage (start: 17 september) 2 weken stage (start: week 39)	Praktijk A-B-C model 3 weken stage	Praktijk A-B-C model 3 weken stage	Praktijk Blokstage van 4 aaneengesloten weken (met terugkomdagen op de pabo)
Professionele identiteit waaronder Loopbaanbegeleiding			
Kennisbasis taal en rekenen			
Engels B1			

Opbouw van leerjaar 2 van de voltijdopleiding (taakbekwaamfase)

Periode 1: 26-8-2019 t/m 1-11-2019	Periode 2: 4-11-2019 t/m 24-01-2020	Periode 3: 27-1-2020 t/m 6-04-2020	Periode 4: 10-04-2020 t/m 26-06-2020
Omgaan met verschillen			
BT5 Het spelende kind⁴	Bt 5 Het spelende kind	Bt6 Actief leren bij het oudere kind	Bt6 Actief leren bij het oudere kind
VKO: Beeldend	VKO: Muziek	VKO: Drama	
Multidisciplinair werken	Multidisciplinair werken		
8 weken onderwijs 1 toetsweek	8 weken onderwijs 2 toetsweken	8 weken onderwijs 2 toetsweken	8 weken onderwijs 2 toetsweken
Praktijk A-B-C model 5 lesweken 3 weken stage	Praktijk Blokstage van 4 aaneengesloten weken 3 lesweken met elke week een dagstage 1 volle lesweek	Praktijk A-B-C model 5 lesweken 3 weken stage	Praktijk Blokstage van 4 aaneengesloten weken 3 lesweken met elke week een dagstage 1 volle lesweek
Professionele ontwikkeling			
Vrije ruimte			
Kennisbasis taal en rekenen			
Engels B2			

Opbouw van leerjaar 2 van de deeltijdopleiding (taakbekwaamfase)

Periode 1: 27-8-2018 t/m 2-11-2018	Periode 2: 5-11-2018 t/m 25-01-2019	Periode 3: 28-1-2019 t/m 12-04-2019	Periode 4: 15-04-2019 t/m 28-06-2019	Performance assessment
Beroepstaak Ontwerpen van onderwijs in relatie tot 'Oriëntatie op jezelf en de wereld en levensbeschouwing'	Beroepstaak 'Omgaan met verschillen'	Beroepstaak 'Rekenen-wiskunde deel 1: VPBK'	Beroepstaak 'Rekenen-wiskunde deel 2: MM'	
Workshop Wetenschap en Techniek			Workshop Wetenschap en Techniek	
Beroepstaak 'Bewegen en gezondheid'	Taal	Beroepstaak Ontwerpen van onderwijs in relatie tot 'Kunstzinnige oriëntatie'		
Werkplekieren (36 dagen) & Methodische Praktijk Begeleiding				
Studieloopbaanbegeleiding				

Opbouw van leerjaar 3 van de voltijd- en deeltijdopleiding (fase liobekwaam)

Periode 1: 26-8-2019 t/m 1-11-2019	Periode 2: 4-11-2019 t/m 24-01-2020	Periode 3: 27-1-2020 t/m 6-04-2020	Periode 4: 10-04-2020 t/m 26-06-2020
Minor		Beroepstaak Passend onderwijs	
Keuze uit: Bewegingsonderwijs ⁵ Gedragsspecialist Teaching English Aboard/ Buitenlandstage Hoogbegaafdheid Extern		Keuze uit: Jonge kind – oudere kind (12 EC's)	
		Profieldeel muziek, geschiedenis, beeldende vorming of natuur en techniek (3 EC's)	Levensbeschouwing (3 EC's)
		6 weken stage (9 EC's)	
Kennisisbasis taal (1 EC)			
Kennisisbasis rekenen (1 EC)			
Intervisie (1 EC)			
Studieloopbaanbegeleiding			

Opbouw van leerjaar 4 van de voltijd- en deeltijdopleiding (fase startbekwaam)

Periode 1: 26-8-2019 t/m 1-11-2019	Periode 2: 4-11-2019 t/m 24-01-2020	Periode 3: 27-1-2020 t/m 6-04-2020	Periode 4: 10-04-2020 t/m 26-06-2020
Start praktijkonderzoek	Afronding praktijkonderzoek		
	Start levensbeschouwing/ identiteit deel 2	Afronding levensbeschouwing/ identiteit deel 2	
Studieloopbaanbegeleiding / training			
Intervisie			
Engels B2			
Stage: 2 dagen stage + 1 dag onderzoek Start week 34	Stage: 2 dagen stage + 1 dag onderzoek	LIO-stage: 3 dagen stage	LIO-stage: 4 dagen stage
lio-bekwaam-gesprek (met portfolio eind blok)	Tussen-beoordeling met portfolio	Rijke bewijzen sparen portfolio	Afronding eind juni LIO-eindbeoordeling met portfolio week 1 t/m 5 Voorbereiden startbekwaam
Periode 1: 26-8-2019 t/m 1-11-2019	Periode 2: 4-11-2019 t/m 24-01-2020	Periode 3: 27-1-2020 t/m 6-04-2020	Periode 4: 10-04-2020 t/m 26-06-2020
Beroepstaak onderzoek POZ	Beroepstaak onderzoek POZ	Beroepstaak onderzoek POZ	
Beroepstaak Identiteit	Beroepstaak Identiteit	Beroepstaak Identiteit (kans 2)	
Intervisie			
Stage 10 weken 1 dag per week Lio-bekwaam	Stage 10 weken 1 dag per week Lio-bekwaam	Lio-stage 10 weken 2 ½ dag per week	Lio-stage 4 weken 2 ½ dag per week
	Start Lio-stage: na de kerstvakantie 2 ½ dag per week		Einde Lio-stage: tot en met periode 4 – week 4

Startbekwaamassessment

Startbekwaamassessment